

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.2.5.2017.AK

Warszawa, 16 października 2017 r.

**Pani
Dominika Kowalczyk-Ptasińska
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łomiankach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 26-29 września 2017 r. kontrolę problemową w kierowanym przez Panią Ośrodku Pomocy Społecznej w Łomiankach.

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie sposobu organizacji i realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na podstawie Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P. z 2015 r., poz. 821), a w szczególności: organizacji zadania na terenie gminy, przyznawania świadczeń, wydatkowania i rozliczania środków przekazanych na dożywianie, dowóz oraz ich prawidłowe wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem.

Kontrola obejmowała realizację zadania w okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 29 września 2017 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Podczas kontroli ustalono, że Ośrodek nie spełnia wymogu zatrudnienia określonego w art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, tj. jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 2 tysiące mieszkańców lub 50 środowisk oraz nie mniej niż 3 pracowników socjalnych zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy. Według stanu na dzień 19 września 2017r. w Mieście Łomianki

zamieszkiwało 24 580 osób. Na jednego pracownika socjalnego przypadało zatem 6145 mieszkańców oraz 59 środowisk objętych pracą socjalną. Jednocześnie ustalono, że Ośrodek podjął działania dotyczące spełnienia zatrudnienia zgodnie z ww. przepisem. Został ogłoszony nabór na stanowisko pracownika socjalnego na zastępstwo za osobę przebywającą na urlopie macierzyńskim.

Pracownicy socjalni posiadają odpowiednie kwalifikacje, zgodne z art. 116 ust. 1 i 1a ustawy o pomocy społecznej.

Działa Pani na podstawie upoważnienia Burmistrza Łomianek nr RKA.0052.242.2015 z dnia 28 grudnia 2015 r. oraz nr RKA.0052.63.2016 z dnia 29 marca 2016 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Upoważnienie Burmistrza Łomianek nr RKA.0050.126.2016 z dnia 13 września 2016 r. oraz nr RKA.0050.165.2016 z dnia 8 listopada 2016 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, posiada także Pani Małgorzata Krakowiak, pracownik Działu Pomocy Środowiskowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach, jest obsługiwany przez Centrum Usług Wspólnych z siedzibą w Łomiankach przy ul. Staszica 2, na mocy Uchwały nr XVII/211/2016 Rady Miejskiej w Łomiankach z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie organizacji wspólnej obsługi administracyjnej gminnych jednostek organizacyjnych zaliczonych do sektora finansów publicznych.

W związku z realizacją programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” Rada Miejska podjęła następujące akty prawa miejscowego:

- Uchwałę Nr LX/345/2014 Rady Miejskiej w Łomiankach z dnia 25 marca 2014 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Gminy Łomianki w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Zgodnie z programem osłonowym szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Przyznanie tej pomocy nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.
- Uchwałę Nr LX/340/2014 Rady Miejskiej w Łomiankach z dnia 25 marca 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020; zmienioną Uchwałę Nr V/50/2015 Rady Miejskiej w Łomiankach z dnia 12 marca 2015 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr LX/340/2014 Rady Miejskiej w Łomiankach z dnia 25 marca 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania

w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

W uchwale powołując się na art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej podwyższono do 150% kryterium dochodowe uprawniające do przyznania nieodpłatnej pomocy w ramach Wieloletniego Programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Podwyższając kryterium dochodowe do przyznawania pomocy w formie posiłku powołano się na przepis art. 8 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej na podstawie, którego rada gminy może podnieść kryterium dochodowe do przyznawania pomocy w formie zasiłku celowego lub okresowego. Na podstawie tej uchwały można udzielać pomocy w formie posiłku osobom przekraczającym dochód powyżej 100% wysokości kryterium dochodowego.

- Uchwałę Nr VIII/86/2015 Rady Miejskiej w Łomiankach z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Na jej podstawie odstępuje się od żądania zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego.

Umową nr WPS.I.946.1.269.2016 zawartą w dniu 8 marca 2016 roku przyznano dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 50 000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Pomoc dla odbiorców może być przyznana w formie:

- posiłku oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej;
- świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 100% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej;
- w szczególnie uzasadnionych przypadkach gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, posiłek może być przyznany bezpłatnie na wniosek dyrektora szkoły.

W § 2 ust. 3 umowy ustalono, że Gmina będzie wydatkowała na realizację Programu środki własne w kwocie nie mniejszej niż 40% kosztu realizacji zadania ogółem.

Aneksem z dnia 22 czerwca 2016 roku, zmieniono § 1 ust. 1 pkt 1 ww. Umowy przyznając dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 55 000 zł.

Aneksem z dnia 13 października 2016 roku, zmieniono § 1 ust. 1 pkt 1 ww. Umowy przyznając dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 60 000 zł.

W *Sprawozdaniu z realizacji Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-XII 2016 roku*, Gmina Łomianki przedstawiła koszt Programu ogółem w wysokości 93 483 zł, z czego kwota 40 347 zł to środki własne gminy, co stanowiło ok. 43 % kosztów realizacji zadania. Pomocą objęto 297 osoby; w postaci posiłków w formie bezdecyzyjnej – 8 osób.

Zgodnie z danymi zawartymi w ww. sprawozdaniu na terenie Gminy Łomianki funkcjonowało 11 placówek prowadzących dożywianie z tego: 6 szkół i 5 przedszkoli.

Umową nr WPS.I.946.1.269.2017 zawartą w dniu 4 kwietnia 2017 r. przyznano dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 50 000 zł. z przeznaczeniem na dofinansowanie wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Pomoc dla odbiorców może być przyznana w formie:

- posiłku oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej;
- świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 100% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej;
- w szczególnie uzasadnionych przypadkach gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, posiłek może być przyznany bezpłatnie na wniosek dyrektora szkoły.

W § 2 ust. 3 umowy ustalono, że Gmina będzie wydatkowała na realizację Programu środki własne w kwocie nie mniejszej niż 40% kosztu realizacji zadania ogółem.

Aneksem z dnia 18 lipca 2017 roku, zmieniono § 1 ust. 1 pkt 1 ww. Umowy przyznając dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 60 000 zł.

W *Sprawozdaniu z realizacji Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-VI 2017 roku*, Gmina Łomianki przedstawiła koszt Programu ogółem w wysokości 29 312 zł z czego kwota 12 223 zł to środki własne gminy, co stanowiło ok. 41 % kosztów realizacji zadania. Pomocą objęto 136 osób; w postaci posiłków w formie bezdecyzyjnej – 1 osobę. Zgodnie z danymi zawartymi w ww. sprawozdaniu na terenie Gminy Łomianki funkcjonowało 10 placówek prowadzących dożywianie z tego: 5 szkół i 5 przedszkoli.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomiankach nie był organizatorem przetargów w trybie zamówień publicznych na dostarczanie posiłków z Programu „Pomoc państwa w zakresie

dożywiania na lata 2014-2020". Organizacją wyboru oferty zajmował się Urząd Miejski w Łomiankach.

Zespół kontrolujący zanalizował dokumenty księgowe potwierdzające dokonywanie płatności za realizację Programu za miesiące: marzec i październik 2016 r. oraz maj 2017 r. Na tej podstawie stwierdzono, że płatności za posiłki w placówkach oświatowych dokonywane były po ich faktycznym spożyciu przez dzieci, którym przyznano decyzją świadczenia, co jest zgodne z art. 20 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Podstawą do obciążenia były listy imienne dzieci z placówek, które spożywały posiłki oraz wystawione na ich podstawie dokumenty płatności. Wystawione dokumenty zostały opisane zgodnie z wymogami określonymi w art. 21 ustawy o rachunkowości. Wszystkie dokumenty księgowe były poukładane chronologicznie, podpisane przez Panią i główną księgową z zatwierdzeniem do wypłaty.

Na terenie gminy Łomianki Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przy pomocy placówek oświatowych z terenu gminy, jak również z innych gmin, na terenie których były spożywane posiłki przez dzieci z gminy Łomianki. Ośrodek zawierał porozumienia z placówkami oświatowymi z terenu gminy Łomianki oraz placówkami znajdującymi się w innych gminach.

W dni wolne od nauki – wakacje, ferie, przerwy świąteczne – pomoc w formie gorących posiłków nie jest realizowana. Pomoc w tym czasie udzielana jest w formie świadczenia pieniężnego na zakup artykułów żywnościowych. Na terenie poszczególnych miejscowości nie ma infrastruktury technicznej (jadłodajni), w których można by serwować posiłki, stąd taka forma realizacji zadania.

W czasie wakacji zmniejsza się liczba dzieci objętych Programem. Jest to związane z okresową poprawą sytuacji materialnej rodzin dzięki wykonywaniu prac sezonowych. Dodatkowym powodem zmniejszenia zapotrzebowania na posiłki jest kierowanie przez Ośrodek dzieci do różnych form zorganizowanego wypoczynku, gdzie oprócz opieki i rozrywek mają zagwarantowane całodzienne wyżywienie.

Ośrodek podejmował także współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie dożywiania takimi jak „Caritas Polska”. Na mocy uzgodnień z ww. organizacją Ośrodek wskazywał osoby, które powinny otrzymać pomoc żywnościową i wystawiał zaświadczenia potwierdzające korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej przez te osoby. Ponadto Ośrodek przy wykorzystaniu środków własnych gminy i zasobów OPS w okresie zimowym (od połowy listopada do połowy lutego) wydawał gorące zupy z mięsną wkładką.

W okresie przedświątecznym gmina Łomianki wraz z OPS zorganizowała zbiórkę żywności na rzecz najbiedniejszych mieszkańców Miasta i Gminy Łomianki, w wyniku której każdy znany tutaj OPS klient uzyskał paczkę żywnościową. Ośrodek w ramach zadań własnych udzielał także pomocy

w formie posiłku lub świadczenia pieniężnego osobom z dochodem przekraczającym 150% kryterium dochodowego ustawy o pomocy społecznej.

Podczas kontroli sprawdzono 17 losowo wybranych akt rodzin otrzymujących w badanym okresie pomoc w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Zespół kontrolujący sprawdził 43 postępowania administracyjne zakończone 71 decyzjami administracyjnymi.

Pomoc w ramach Programu była udzielana na pisemny wniosek osoby zainteresowanej. Wszystkie dokumenty posiadały wpisaną datę wpływu do ośrodka. Ustalanie uprawnień do udzielania pomocy odbywało się na podstawie wywiadów środowiskowych. Do skontrolowanych wywiadów środowiskowych zawsze dołączano komplet niezbędnych dokumentów, wymienionych w art. 107 ust. 5b ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W większości skontrolowanych druków wywiadów prowadzona praca socjalna była odnotowywana w sposób oddający podejmowane działania.

We wszystkich skontrolowanych decyzjach w podstawie prawnej przywołano właściwe przepisy, w tym akty prawa miejscowego oraz upoważnienia osoby uprawnionej do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Wszystkie skontrolowane decyzje administracyjne zawierały elementy, wskazane w art. 107 § 1 i § 3 k.p.a., w tym: prawidłowo oznaczony organ administracji publicznej wydający decyzję, rozstrzygnięcie, indywidualne uzasadnienie prawne i faktyczne, pouczenie, w którym zawarto zapis art. 109 ustawy o pomocy społecznej. Poddane kontroli decyzje wydawano w terminach wskazanych w art. 35 k.p.a. oraz zostały prawidłowo doręczone zgodnie z art. 39 i 46 § 1 k.p.a.

W okresie objętym kontrolą za nieprawidłowe uznano:

1. W 1 przypadku ośrodek udzielił pomocy na podstawie ustnie złożonego wniosku, jednak nie został w tej sprawie sporządzony protokół, co narusza art. 67 § 1 i § 2 pkt. 1 k.p.a.
2. W 1 przypadku skontrolowany wywiad przeprowadzony został z uchybieniem terminu określonego w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.
3. W 3 skontrolowanych drukach wywiadów znajdowały się zapisy, które nie oddawały istoty faktycznie prowadzonej pracy socjalnej - np. *wizyta w środowisku*, co narusza przepis art. 6 pkt 12 i art. 119 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.
4. W 4 skontrolowanych decyzjach nieprecyzyjnie określono rodzaj przyznanej pomocy, co narusza art. 107 k.p.a. oraz art. 36 ust. 1 lit. c i art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

5. W 2016 roku Gmina Łomianki część środków z dotacji z budżetu państwa (3630 zł.) wydatkowała w sposób niezgodny z zawartą umową nr WPS.I.946.1.269.2016. Zgodnie z art. 9 Ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2017r. poz.1311) wydatkowanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem określonym przez udzielającego dotację jest naruszeniem dyscypliny finansów publicznych.
6. W 2017 roku środki dotacji przeznaczano dla osób, których dochód przekraczał 100% kryterium dochodowego, co jest niezgodne z § 1 ust. 2 pkt 2 umowy nr WPS.I.946.1.269.2017 z 4 kwietnia 2017 r.

W celu usunięcia stwierdzonej nieprawidłowości zwracam się do Pani o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. W przypadku wnoszenia przez klientów ustnych wniosków o pomoc sporządzać, zgodnie z art. 67 § 1 i § 2 pkt. 1 k.p.a. protokół.
2. Przeprowadzać wywiady środowiskowe zgodnie z terminem określonym w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1788).
3. W drukach wywiadów środowiskowych odpowiednio zapisywać prowadzoną pracę socjalną mającą na celu pomoc oraz wzmacnianie osób i rodzin w odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie, stosując przepisy art. 6 pkt 12 i art. 119 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.
4. W decyzjach administracyjnych precyzyjnie określać rodzaj przyznanej pomocy, zgodnie z art. 107 k.p.a.
5. Środki otrzymane w 2017 roku na realizację programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020” wydatkować zgodnie z Umową nr WPS.I.946.1.269.2017 oraz sporządzonymi aneksami.
6. Dokonać zwrotu środków finansowych na rachunek bankowy Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego nr **36 1010 1010 0100 6722 3100 0000** pochodzących z dotacji w wysokości **3630,- zł** (słownie: **trzy tysiące sześćset trzydzieści złotych**) wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, **w ciągu 15 dni** od dnia stwierdzenia okoliczności, wskazujących na nieprawidłowo wydane w 2016 r. środki pieniężne na program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769) jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6000 zł.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Wioletta Kucharska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:
Pan Tomasz Dąbrowski
Burmistrz Łomianek